

ТАҚРИЗИ

муқарризи расмӣ, номзади илми филология Раҳимҷон Хушдил ба диссертатсияи Нурализода Ноилшоҳ Имомалӣ дар мавзуи «Нашрияи «Омӯзгор» дар низоми матбуоти соҳавии Тоҷикистон» барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илми филология аз рӯи ихтисоси 10.01.10 – Рӯзноманигорӣ

Дар шароити муосири ҷомеа, ки сатҳи рушди техникаву технологияи муосир хеле боло рафтааст, андешаҳо атрофи ногузир коста гардидани нақши шакли ҷопии расонаҳо ва ҳатто аз миён рафтани онҳо пайдо шуда истодаанд. Ҳарчанд боз ҳам сатҳи пешрафт ва бо теъдоди миллионҳо нусха нашр гардидани рӯзномаву маҷаллаҳо дар кишварҳои, ки сатҳи баланди рушди воситаҳои электронии ахбори омма ва дастрасии бемаҳдуд ба шабакаи Интернетро доранд, начандон мукамал будани ин афкорро собит менамояд, ба назари муҳаққиқон, ин андешаҳо ро беасос гуфта намешавад, зеро таъсири воситаҳои электронии паҳши мавод, махсусан, имконоти мултимедиявии интернет нодида гирифтани имкон надорад.

Муҳаққиқи маъруфи журналистикаи тоҷик, профессор Мурод Муродӣ ба он назар аст, ки дар чунин шароити душвор матбуот барои мавқеъ ва мақоми худро нигоҳ доштан бояд таъйиноти худро ба талаботи замони мувофиқ гардонад ва «ин тағйирпазирӣ, пеш аз ҳама, паст кардани рисолати иттилоотӣ ва боло бурдани таъйиноти таҳлиливу маърифатӣ буда метавонад». Инчунин, ба назари ӯ, яке аз рукнҳои, ки ба пойдеории матбуот мусоидат мекунад, ин тавачҷуҳ ба рушди матбуоти маҳаллӣ мебошад.

Дар тақвияти ин андешаҳо мо ҳам ба он назар ҳастем, ки рушди матбуоти соҳавӣ ҳам яке аз омилҳои муҳиммест, ки бақои матбуотро таъмин мекунад (зеро набзу мизони соҳа гардидани матбуоти соҳавӣ имконпазир аст), аз ин рӯ, дар чунин шароит мушаххасан мавриди таҳқиқи илмӣ қарор гирифтани яке аз нашрияҳои фаъоли соҳавӣ – «Омӯзгор» аз иқдомоти ҷолиб аст. Ҳамзамон, низоми матбуоти соҳавии кишварро дар алоҳидагӣ тазаққур додану доир ба он таҳқиқ кардан ҳам

аз чанбаъхоест, ки муҳиммияти таҳқиқи диссертант Нурализода Ноилшоҳ Имомалиро собит менамояд.

Доираи таҳқиқи диссертант вусъат пайдо карда, боиси он гардидааст, ки рисолаи ӯ аз се боб ва ҳафт фасл иборат шавад.

Боби якуми диссертатсия «Заминаҳои пайдоиш, ташаккул ва марҳилаҳои инкишофи нашрияти «Омӯзгор» унвон дошта, аз ду фасл иборат аст. Дар фасли якуми ин боб ба омилҳои пайдоиш ва ташаккули нашрияҳои соҳаи маориф таваҷҷуҳ шуда, фасли дуюм бевосита ба марҳилаҳои инкишоф ва таҳаввули нашрияти «Омӯзгор» бахшида шудааст. Қолиб аст, ки диссертант чун заминаи пайдоиш ва ташаккули нашрияти «Омӯзгор» аввал ба омилҳои зуҳури инкишофи нашрияҳо дар соҳаи маориф таваҷҷуҳ мекунад, зеро маҳз ба ҳамин восита, метавон сабаби таъсиси нашрияти мавриди назар ва марҳилаҳои инкишофи онро ба дурустӣ муайян намуд.

Дар фасли дуюм бевосита ба марҳилаҳои инкишоф ва таҳаввули нашрияти «Омӯзгор» мурур шуда, бо мисолҳои мушаххас давраҳои ташаккули фаъолияти ҳайати эҷодии он ва ҳамнавои набзи замон будани нашрия таҳқиқ шудааст.

Боби дуюми диссертатсия «Таҳлили таносубии мундариҷаи нашрияти «Омӯзгор» дар замони истиқлол» унвон дошта, низ аз ду фасл иборат аст. Дар фасли аввали он таснифоти умумии мундариҷаи нашрия дар замони истиқлол сурат гирифта, дар фасли дуюм ҳолати инъикоси масъалаҳои рушди маориф дар нашрия таҳлилу баррасӣ шудааст.

Маълум аст, ки Истиқлоли давлатӣ саҳифаи рангину хоссае дар сарнавишти миллати моост. Аз ин рӯ, баробари зуҳури он таҳаввулоти куллие дар тамоми соҳаҳо ба вуҷуд омад, ки воситаҳои ахбори омма ҳам аз пешсафони чунин тағйирот буданд. Диссертант ҳам аз ҳамин дидгоҳ ба объекти таҳқиқи худ муносибат карда, ба вазъи нашрияти «Омӯзгор» дар замони соҳибистиқлолии мамлакат диққати ҷиддӣ медиҳад. Барои мисол, ҳарчанд фасли якуми боби дуюми кори ӯ таснифоти умумии

мундариҷаи нашрия дар ин даврон аст, аммо ӯ ба таври муқоиса махсусиятҳои ин давраи фаъолияти нашрияро возеҳтар менамояд; он ки дар замони Шуравӣ беш аз нисфи мазмуну муҳтавои нашрия ба мавзӯҳои бахшида мешуд, ки ба масъалаҳои асосии соҳа камтар иртибот доштанд, далелест, ки диссертант бо мисолҳо собит менамояд.

Фасли дуюми ин боб бевосита ба таҳлилу баррасиҳои масъалаҳои соҳаи маориф дар замони соҳбистиклолӣ бахшида шуда, диссертант дар оғоз масоили рушди маорифи кишварро ба шаш бахши асосӣ ҷудо мекунад ва дар идома вазъи таҳлилу баррасии онҳоро дар маводи нашрия ҷӯё мешавад. Чунин равиши кор диссертантро ба ҳадаф расонидааст, зеро ӯ мушаххасан медонад, ки чӣ бояд кунад ва ҳамин тавр ҳам шудааст. Аммо ин нукта ҳам шоистаи тазаққур аст, ки чунин таснифоти масъалаҳо аз муҳтавои умумии матолиби нашрия баромадааст.

Боби сеюми диссертатсия ба мавқеи жанрҳои публитсистӣ дар нашрия ихтисос дода шуда, дар фасли якум инъикоси навгониҳои соҳаи маориф дар қолаби жанрҳои хабарӣ таҳқиқ гардидааст. Ду фасли дигари боб мутаносибан ба жанрҳои таҳлилӣ ва бадеӣ-публитсистӣ бахшида шудааст. Фасли дуюм имконоти жанрҳои таҳлилиро дар баррасии масъалаҳои соҳаи маориф баррасӣ карда, дар фасли сеюми диссертатсия имкониятҳои жанрҳои лавҳа ва очерк дар тасвири симои омӯзгори эҷодкор мавриди таҳқиқ қарор гирифтааст.

Тавре дар муқаддимаи боб зикр мешавад, тавачҷух ба жанри матолиб барои мушаххасии баён, татбиқи ҳадаф ва осон гардидани гардидани дизайни нашрия мусоидат мекунад. Диссертант дар идомаи таҳқиқ ҳамин маъниро дастур қарор дода, ба ҳадафҳои дар пеш гузоштааш расидааст.

Дар баробари дастовардҳо дар диссертатсия баъзе камбудӣҳо ҳам мушоҳида шуд:

1. Ба назари мо, нақши «Омӯзгор» дар низоми матбуоти соҳавии Тоҷикистон бояд яке аз бандҳои «вазифаҳои таҳқиқ» мебуд, зеро унвони диссертатсия ба ин далолат мекунад, аммо чунин нашудааст (ҳарчанд аз муҳтавои умумии диссертатсия чунин маънӣ бармеояд).

2. Фасли якуми боби якуми диссертатсия мантиқан ба унвони боб мувофиқат намекунад, зеро аз мазмуни боб чунин бармеояд, ки сухан бояд танҳо атрофи пайдоиш ва ташаккули «Омӯзгор» бошад, аз ин рӯ, унвони боб таҳрир меҳаҷад.

3. Вақте дар номи фасл сухан дар атрофи марҳилаҳои инкишоф меравад, айният аст, ки дар тасаввур давраҳои падида меояд, аммо дар фасли «Марҳилаҳои инкишоф ва таҳаввули нашрия» гурӯҳбандии марҳилаҳо мушоҳида намешавад.

4. Ҳолатҳои риоя нагардидани таносуби бобу фаслҳо ба назар расид.

Эродҳои, ки зикрашон рафт, ба арзиши умумии диссертатсия таъсири ҷиддӣ надоранд ва бартароф намудани онҳо сатҳи сифати корро беҳтар мегардонад.

Диссертатсияи Нурализода Ноилшоҳ Имомалӣ ба ихтисоси илмии интихобнамудаи муаллиф мувофиқат менамояд. Мавзуи диссертатсия ва мазмуну муҳтавои он ба доираи мавзӯ ва масъалаҳои таҳқиқӣ, ки дар шиносномаи ихтисоси илмии 10.01.10 – Рӯзноманигорӣ таъйин шудаанд, комилан мувофиқат мекунад.

Хулоса, диссертатсияи Нурализода Ноилшоҳ Имомалӣ дар мавзуи «Нашрияи «Омӯзгор» дар низоми матбуоти соҳавии Тоҷикистон» кори илмӣ-таҳқиқии анҷомёфта ба ҳисоб меравад.

Автореферати диссертатсия, гузоришҳои илмӣ ва мақолаҳои ба ҷоп расонидаи Нурализода Ноилшоҳ Имомалӣ муҳтавои асосии диссертатсияро инъикос намуда, аз лаёқати баланди илмии доктараби дараҷаи илмӣ гувоҳӣ медиҳанд.

Диссертатсияи Нурализода Ноилшоҳ Имомалӣ дар мавзуи «Нашрияи «Омӯзгор» дар низоми матбуоти соҳавии Тоҷикистон» ба

талаботи бандҳои 31-35-и Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ, ки бо қарори
Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 июни соли 2021, таҳти №267
тасдиқ шудааст, ҷавобгӯ буда, муаллифи он сазовори дарёфти дараҷаи
илмии номзоди илми филология аз рӯи ихтисоси 10.01.10 –
Рӯзноманигорӣ мебошад.

Муқарризи расмӣ:

номзоди илми филология,
сармуҳаррири Муассисаи давлатии
«Маҷаллаи «Илм ва ҳаёт»
«12» сентябри соли 2022.

Раҳимҷон Х.

Суроға: 734018, Ҷумҳурии Тоҷикистон,
шаҳри Душанбе, кӯчаи С. Шерозӣ – 16
Тел.: (+992) 37 238-50-51, 93-489-26-56
E-mail: khushdil_09@list.ru

Имзои Хушдил Раҳимҷонро тасдиқ мекунам:

Масъули бахши кадрҳои Муассисаи
давлатии «Маҷаллаи «Илм ва ҳаёт»
«12» сентябри соли 2022

Мирзобедилова Н. А.

Суроға: 734018, Ҷумҳурии Тоҷикистон,
шаҳри Душанбе, кӯчаи С. Шерозӣ – 16
Тел.: (+992) 37 238-50-51, 501-25-13-67